

مسمومیت دارویی

واحد آموزش سلامت

تدوین: مریم سروری/کارشناس پرستاری

بهار ۱۴۰۱

شماره سند: PAM-DP

انواع مسمومیت دارویی

مسمومیت سهوی و عمدی دو نمونه شایع مسمومیت دارویی هستند.

در مسمومیت سهوی دارو به اشتباه مصرف میشود. معمولا کودکان و حتی در برخی موارد بزرگسالان قربانی این نوع مسمومیت میباشند.

در مسمومیت عمدی فرد آگاهانه و عمدی داروی بیش از حد مصرف میکند.

دانستن این نکته هم جالب است که مصرف مداوم داروهای به ظاهر بی خطری مانند استامینوفن که برخی مانند نقل و نبات مصرف میکنند باعث میشود به مرور زمان مقدار این ماده در بدن به بیش از حد مجاز برسد و فرد را با علائم مسمومیت دارویی مواجه کند.

در مورد بعضی از دارو ها هم دوز درمانی با دوزی که باعث بروز مسمومیت میشود بسیار به هم نزدیک است و مصرف کمی بیش از حد تجویز شده میتواند باعث بروز مسمومیت دارویی شود. متأسفانه اکثر داروها علائم مشخص و اختصاصی برای تشخیص مسمومیت دارویی ندارند.

علائم و نشانه های مسمومیت با مخدر:

با وجود کاربرد درمانی استفاده بیش از حد از این ماده حتی در بیماران نیازمند میتواند عوارضی را به همراه داشته باشد. علائم بیمار در تمام قسمت های بدن دیده میشود. در دستگاه عصبی این علائم شامل افت هوشیاری تا حد کما است.

یکی از نشانه های مسمومیت با مرفین این است که مردمک های چشم تنگ میشود.

در دستگاه تنفسی میتواند منجر به بروز تنگی نفس یا توقف تنفسی شود که تاخیر در درمان توقف تنفسی میتواند منجر به مرگ مغزی و آسیب های غیر قابل بازگشت شود.

مهم ترین اقدام در این بیماران برقراری راه هوایی است. بسیاری از بیماران هیچ گونه تقلایی برای تنفس ندارند و دچار سیاهی در لب ها و پوست میشوند که باید سریعاً تنفس مصنوعی شروع شود.

اگر بیمار فاقد نبض است باید ماساژ قلبی نیز شروع شود. پادزهر مخدر ها دارویی به اسم نالوکسان است که در صورت تزریق تمام علائم برطرف میشود. تجویز این دارو باید توسط پرسنل درمانی و ترجیحاً در بیمارستان انجام شود.

مسمومیت با قرص برنج:

قرص برنج که با نام علمی فسفید آلومینیوم شناخته میشود ماده ای بسیار سمی است که حتی مصرف یک چهارم از این قرص ایجاد مسمومیت شدید میکند که بیش از هشتاد درصد موارد به مرگ دردناکی منجر میشود. این قرص فقط در کشاورزی کاربرد دارد و جهت دفع آفات و جانوران موذی استفاده میشود.

قرص برنج بویی شبیه به سیر دارد و حتی استنشاق گاز حاصل از آن نیز بسیار خطر آفرین میباشد

در صورتی که با فردی برخورد کردید که از قرص برنج استفاده کرده است:

به هیچ عنوان به بیمار آب ندهید زیرا باعث آزاد شدن گاز فسفین میشود و مرگ را قطعی میکند

پارافین مایع به بیمار بدهید و اگر در دسترس نیست یک شمع به بیمار بدهید تا بجود یا روغن زیتون بخورد

بیمار را وادار به استفراغ نکنید

منبع: برونر و سودارث

آموزش های حین ترخیص:

- ✓ در صورت خوابیدن بیمار هر ۱ الی ۲ ساعت از خواب بیدار شود و سطح هوشیاری بیمار چک شود.
- ✓ تا ۲۴ ساعت تنها نباشد
- ✓ در اولین فرصت به روان پزشک مراجعه کنید: روز های زوج درمانگاه ضیغمی
- ✓ در اولین فرصت به روان شناس مراجعه کنید: روان شناس هر روز در درمانگاه ضیغمی حضور دارند.
- ✓ از بحث کردن و مشاجره با بیمار خودداری کنید.
- ✓ بیمار تحت نظر باشد.
- ✓ جهت چکاپ آنزیم های کبدی بعد از یک هفته به متخصص داخلی مراجعه کنید.

در صورت داشتن علائم زیر با ۱۱۵ تماس

بگیرید یا به اورژانس مراجعه کنید:

کاهش سطح هوشیاری
کبودی اندام ها و لب ها
تنگی نفس
هزیان گویی
مشاهده خون در ادرار و مدفوع
دل درد و اسهال و استفراغ

اگر متوجه شدید که فردی سهوی یا عمدی مقداری دارو مصرف کرده باید فوراً به بیمارستان مراجعه کنید تا هر چه زودتر شست و شوی معده انجام شود

اگر فرد مسموم حالت خواب آلودگی دارد یا مدت زیادی از مصرف دارویش گذشته شست و شوی معده و استفراغ فایده ای ندارد و یعنی دارو وارد سیستم گردش خون شده. چنین بیماری به دلیل اینکه هوشیار نیست و دچار منگی میباشد ممکن است با استفراغ محتویات معده وارد ریه شود و دچار خفگی گردد.

پیشگیری از مسمومیت دارویی:

بهترین راه پیشگیری از مسمومیت دارویی این است که دارو را فقط با تحویل پزشک مصرف کنید و از خود درمانی پرهیز کنید. همچنین داروهای اضافی خود را در معرض دید کودکان قرار ندهید و دور از دسترس آن ها باشد.

به تاریخ مصرف دارو ها توجه کنید و از استفاده از دارو های تاریخ گذشته جدا خودداری کنید.

چنان چه بعد از گذراندن دوره درمانی مقداری دارو اضاف می آید حتما دور بریزید.